

ГОРБАЧ Анна-Гая (02. 03. 1924, с. Бродина, Пн. Буковина, нині Румунія — 17. 06. 2011, (м. Райхельсгайм чи Беррфурт Оденвальд) Німеччина) — літературознавець, перекладачка, видавець, громадська діячка. Дружина **Олексі**, мати **Катерини** та **Марка** Горбачів. Член НСПУ. Дійсний член НТШ (1983). Премія ім. В. Стуса (1993) та І. Франка (1994). Від 1940 жила у Німеччині. Навч. у Геттінген. університеті (1946–48), закін. Мюнхен. університет зі ступ. д-ра філології (1950). У 1953–56 — викладач румун. мови в Геттінген. університеті. Від кін. 50-х рр. займалася активною перекладац. діяльністю. Упорядковувала, переклала нім. мовою і видала низку антологій укр. літ-ри: «Blauer November. Ukrainische Erzähler unseres Jahrhunderts. Prosaanthologie» («Синій листопад. Українські прозаїки нашого століття. Антологія прози», Гайдельберґ, 1959), «Ein Brunnen für Durstige und andere ukrainische Erzählungen» («Криниця для спраглих та інші українські оповідання», Тюбінґен, 1970), «Letzter Besuch in Tschornobyl. Ukrainische Erzähler der Gegenwart» («Останні відвідини Чорнобиля. Українські прозаїки сучасності», Райхельсгайм, 1994), «Reich mir die steinerne Laute: Ukrainische Lyrik des 20. Jahrhunderts» («Подай мені лютню з каміння: Українська лірика 20 ст.», 1996), «Ein Rosenbrunnen: Junge Erzähler aus der Ukraine. Eine Anthologie» («Криниця троянд. Молода проза України. Антологія», 1998), «Die Kürbisfürstin. Eine Anthologie zum Frauenthema in der Ukraine» («Гарбузова княгиня. Антологія на жіночу тематику в Україні», 1999), «Kerben der Zeit. Ukrainische Lyrik der Gegenwart» («Карби часу. Сучасна українська лірична поезія», 2003), «Alles kann wie in Gebeten sein. Ukrainische Lyrik mit christlichen Motiven» («Все може бути, як у молитвах. Українська поезія з християнськими мотивами», 2005; усі — Райхельсгайм). Г. — авторка

понад 50 окремих видань перекладів нім. мовою від класиків укр. літ-ри до сучасників. Їй належать також переклади та видання кн. «Fata Morgana та інші оповідання» (Цюрих, 1962), «Тіні забутих предків» (Геттінґен, 1966) М. Коцюбинського; «За сестрою» (1965), «На уходах» (1972; обидва — Вупперталь) А. Чайківського; «Камінна душа» Г. Хоткевича (Геттінґен, 1968); зб. повістей «Зозулька з ластів'ячого гнізда» В. Шевчука (Райхельсгайм, 1997); зб. поезій «Тобі життя лише приснилось. Вибір зі зб. «Палімпсести»» В. Стуса (Гамбург, 1988), «Екзотичні птахи і рослини» Ю. Андруховича (1995), «Золотий дощ» І. Римарука (1996), «Криптограми» (1996) і «Білі псалми та інші поезії» (1999) В. Кордуна, «Віхи життя» Л. Костенко (1998), «Поет у повітрі» В. Герасим'юка (2001; усі — Райхельсгайм) тощо. Автор-ка літературознав., перекладознав., культурол. та публіцист. статей і нарисів, друкованих у пресі й наук. збірниках. Частину їх видано окремими книжками. Разом з чоловіком писала статті про укр. письменників та їхню творчість до нім. літ. енциклопедій, завдяки чому вперше укр. літературу в зх.-європ. виданнях було представлено правдиво, глибоко та різнопланово, зокрема Г. тривалий час співпрацювала з редакцією Енциклопедії світової літератури (Kindlers Neues Literaturlexikon), до якої написала понад 50 статей. У 60-х рр. як чл. Міжнар. амністії оприлюднювала інформацію про репресії в Україні, перекладала й поширювала твори репрес. укр. літераторів В. Стуса, І. Світличного, Є. Сверстюка, М. Руденка, В. Марченка, С. Сапеляка, М. Горбала, організовувала допомогу політ'язням та їхнім родинам. Зусиллям Г. у зх.-європ. виданнях було опубліковано низку самвидавних матеріалів, політ. документів та ін. інформації про укр. політ'язнів. Допомогала чоловікові реалізувати його багаторічний проект з фотопередруку низки праць 20–30-х рр. 20 ст. з лінгвістики та літературознавства, що були недоступні читачеві через вилучення та заборону.

Основні праці

Особливості епічного стилю українських народних дум // Зап. НТШ. Т. 169. Париж; Мюнхен, 1960; Ольга Кобилянська й німецька культура // Наук. зап. Укр. тех.-госп. інституту. Т. 19. Мюнхен, 1969; 3 румунських вражень. Подорожні нотатки. К., 1993; Der Beitrag Galiziens im Entwicklungsprozess der ukrainischen Literatur // Studien zu deutsch-ukrainischen Beziehungen. München, 1996. № 2; Beitrag ukrainischer Schriftsteller zur Annäherung an Europa (19 und 20 Jahrhundert) // Там само; Die Ukraine im Spiegel ihrer Literatur. Beiträge. Reichelsheim, 1997; 2002; Die ukrainische Literatur

entdecken. Ein deutsch-ukrainisches Lesebuch mit kultur- und literaturhistorischen Prosatexten. Reichelsheim, 2001.

Рекомендована література

1. Жулинський М. Криниця для спраглих // ЛУ. 1971, 11 трав.;

2. Анна-Галя Горбач: Бібліогр. покажч. Л., 1999;
3. Н. Rothe. Anna-Halja Horbatsch zum 02. 03. 2000 // Bulletin der Deutschen Slavistik. Göttingen, 2000. № 6;
4. Рихло П. На схрещенні культур: Духовна місія А.-Г. Горбач // СіЧ. 2005. № 7.

Є. О. Попович

Бібліографічний опис:

Горбач Анна-Галя / Є. О. Попович // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-31028>. – Останнє поновлення : 2016.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).